



European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

16. maj 2025.
Brisel

Izjava o situaciji o pravosuđu u Bosni i Hercegovini

Izvršni odbor Evropske mreže pravosudnih vijeća daje ovu izjavu kako bi pružio podršku sudijama u Bosni i Hercegovini i Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine (VSTV BiH) u pogledu dva važna pitanja.

Prvo pitanje se odnosi na zakon koji je Republika Srpska (RS) usvojila u martu 2025. godine u vezi nezavisnosti pravosuđa.

Početkom marta 2025. godine, Evropska mreža pravosudnih vijeća (ENCJ) primila je informaciju o ovom zakonu kojim se uspostavlja zasebno sudsko vijeće, te se određenim javnim institucijama Bosne i Hercegovine zabranjuje rad na teritoriji RS-a. Među institucijama kojima je zabranjen rad nalazi se i VSTV BiH. Također je uvedeno i novo krivično djelo za nepoštivanje pomenutih zakona. Stoga je za sudije, tužioce i članove Vijeća, koji žive i rade na teritoriju Republike Srpske, postalo krivično djelo da rade kao sudije i tužioci na nivou BiH i kao članovi VSTV-a BiH.

Dana 7. marta 2025. godine, Ustavni sud Bosne i Hercegovine privremeno je suspendirao primjenu zakona kojim se uspostavlja zasebno sudsko vijeće. Dana 2. aprila 2025. godine odlukom Ustavnog suda proglašeno je da su bilo koji provedbeni akti, usvojeni na temelju toga zakona, nevažeći.

Dana 3. aprila 2025. godine, delegacija Izvršnog odbora ENCJ-a sastala se sa Predsjedništvom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Na tom sastanku, delegacija ENCJ-a je obaviještena da je praktičan efekt zakona RS-a bio zastrašivanje sudija, konkretno onih koji žive i rade u RS-u. Delegacija Izvršnog odbora također je obaviještena da se sudijama prijeti zapljenom njihove imovine zbog nepoštivanja, kao i ako nastave izvršavati svoje dužnosti, kao sudije u sudovima na nivou BiH i zbog primjene državnih zakona.

Mora se naglasiti da bi kažnjavanje sudija za primjenjivanje zakona u skladu sa njihovim obavezama, kao nosilaca pravosudnih funkcija, bilo potpuno pogrešno i nedosljedno vladavini prava.

Na osnovu informacija koje je Izvršni odbor dobio, i u odsustvu bilo kakvih prijavljenih poboljšanja, želimo naglasiti da je nezavisnost pravosuđa jedan od temelja vladavine prava i ključni element prava na pravično suđenje i djelotvornu sudsku zaštitu. Ova osnovna činjenica priznaje se, među ostalim, u Ugovorima Evropske unije i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

Stoga, Izvršni odbor ENCJ-a nedvosmisleno izjavljuje da nijedan sudija ne smije biti izložen zastrašivanju ili prijetnjama zbog izvršavanja dužnosti na koju je imenovan.

Drugo pitanje se odnosi na nacrt zakona o VSTV-u BiH.

U junu 2024. godine ENCJ je dao mišljenje o Nacrtu zakona o VSTV-u BiH, ukazujući na nekoliko nesaglasnosti sa evropskim standardima, kao i Venecijanska komisija i drugi relevantni subjekti. Nakon toga, VSTV BiH je bio uključen u proces izmjene nacrta zakona i Venecijanska komisija je dala pozitivno mišljenje o tom drugom nacrtu. Uprkos tim naporima, nacrt zakona koji je vlada podnijela parlamentu bio je drugačiji od usaglašenog nacrta, posebno u dijelu koji se odnosi na ulogu VSTV-a BiH u vezi sa finansiranjem pravosuđa.

U tom kontekstu, Izvršni odbor naglašava da:

- (1) Ključno je da izvršna i zakonodavna vlast poštuju nezavisnost pravosuđa i da izmjene pravosudnog sistema provode isključivo nakon suštinskih konsultacija sa pravosuđem¹. Suštinska konsultacija podrazumijeva da izvršna i zakonodavna vlast pažljivo razmotre stavove pravosuđa, kao i stvarno angažovanje u vezi sa tim stavovima. Podnošenje parlamentu zakonskog prijedloga koji se suštinski razlikuje od onog usaglašenog sa VSTV-om BiH, očigledno narušava ovu obavezu.
- (2) U Mišljenju ENCJ-a iz juna 2024. godine, nadležnosti VSTV-a BiH za budžete sudova i tužilaštava ocijenjene su kao ograničene. Smatrano je poželjnim da VSTV BiH ima mandat za cjelokupni budžet, a ne samo za njegove pojedine dijelove. Informacije koje su primljene ukazuju na to da nacrt zakona koji je podnesen zakonodavnoj vlasti dodatno slabi pomenute nadležnosti. Iz razloga navedenih u Mišljenju ENCJ-a od prošlog juna, prijedlog zakona u ovom pogledu slabi, a ne jača nezavisnost pravosuđa.

ZAKLJUČAK

VSTV BiH, a i ENCJ, je zabrinut zbog ova dva odvojena i različita pitanja. Izvršni odbor će nastaviti da prati situaciju u vezi oba pitanja.

¹ [Lisabonska deklaracija iz 2018.g.](#), [Varšavska deklaracija iz 2016.g.](#), [Mišljenje CCJE br. 10 \(2007\)](#), [Mišljenje CCJE br. 24 \(2021\)](#).